

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Filozofia nauki		8.1.0564	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Instytut Matematyki			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	drugiego stopnia
Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki	Fizyka	forma	stacjonarne
		moduł	wszystkie
		specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
prof. dr hab. Tomasz Szarek; dr Patryk Dziurosz-Serafinowicz			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		1	
Wykład			
Sposób realizacji zajęć			
zajęcia w sali dydaktycznej			
Liczba godzin			
Wykład: 15 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2021/2022 letni			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
Wykład problemowy		Sposób zaliczenia	
		Zaliczenie (zał)	
		Formy zaliczenia	
		- wykonanie pracy zaliczeniowej - projekt lub prezentacja	
		- zaliczenie ustne	
		Podstawowe kryteria oceny	
		Obecność na zajęciach, przygotowanie eseju na zadany temat filozoficzny	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi			
A. Wymagania formalne			
Brak			
B. Wymagania wstępne			
Brak			
Cele kształcenia			
Nabycie wiedzy w przedmiocie filozofia nauki, a także w zakresie metody badawczej, umiejętności właściwego formułowania problemu badawczego, doboru i weryfikacji źródeł.			
Treści programowe			
1) Czym jest nauka? Problematyka filozofii nauki. Filozofia nauki a inne dyscypliny zajmujące się nauką.			
2) Spór o demarkację. Nauka a metafizyka, nauka a pseudonauka.			
3) Uzasadnianie twierdzeń naukowych. Indukcjonizm. Problem indukcji. Konfirmacja. Metoda hipotetyczno-dedukcyjna. Wnioskowanie do najlepszego wyjaśnienia.			

- 4) Prawa i teorie naukowe. Charakterystyka i klasyfikacja praw nauki. Charakterystyka teorii naukowych.
- 5) Spór o realizm w filozofii nauki. Problem wartościowania logicznego teorii. Problem istnienia przedmiotów teoretycznych. Realizm. Instrumentalizm. Empiryzm konstruktywny.
- 6) Problem ciągłości rozwoju nauki. Spór kumulatywizmu z antykumulatywizmem. Poppera ujęcie rozwoju nauki. Metodologia naukowych programów badawczych Lakatosa. Teoria rewolucji naukowych Kuhna.
- 7) Czynniki determinujące rozwój nauki: model autonomiczny i heteronomiczny rozwoju nauki.
- 8) Racjonalność nauki. Problem określenia celu nauki. Relatywizm w filozofii nauki.

Wykaz literatury

- A. Chalmers, Czym jest to, co zwiemy nauką?;
- A. Grobler, Metodologia nauk,
- M. Heller, Filozofia nauki. Wprowadzenie,
- C. G. Hempel, Filozofia nauk przyrodniczych;
- W. Krajewski, Prawa nauki. Przegląd zagadnień metodologicznych i filozoficznych;
- J. Losee, Wprowadzenie do filozofii nauki;

Kierunkowe efekty uczenia się

- K_W01 - ma rozszerzoną wiedzę w zakresie fizyki ogólnej oraz zaawansowaną z wybranego obszaru fizyki; zna historię rozwoju fizyki i jej znaczenie dla postępu nauk ścisłych i przyrodniczych, poznania świata i rozwoju społecznego
- K_U05 - posiada umiejętność syntezy metod i idei z różnych obszarów fizyki oraz innych nauk ścisłych i przyrodniczych; jest w stanie zauważyć, że odległe nieraz zjawiska opisane są podobnymi modelami
- K_U06 - potrafi zaadaptować wiedzę i metodykę fizyki a także stosowane metody doświadczalne i teoretyczne do pokrewnych dyscyplin naukowych
- K_U10 - potrafi popularyzować naukę w ramach swojej specjalności lub pokrewnych obszarach fizyki
- K_K01 - zna ograniczenia własnej wiedzy i umiejętności; potrafi precyzyjnie formułować pytania; rozumie potrzeby dalszego kształcenia się siebie i innych osób
- K_K04 - rozumie i docenia znaczenie uczciwości intelektualnej w działaniach własnych i innych osób; ma świadomość problemów etycznych w kontekście rzetelności badawczej
- K_K08 - potrafi formułować kompetentne opinie dotyczące kwestii zawodowych oraz opinie na temat niektórych kwestii zajmujących opinię publiczną, takich jak efekt cieplarniany, energia odnawialna czy energia jądrowa

Wiedza

- Student:
- zna podstawową terminologię filozoficznonaukową w języku polskim,
  - ma uporządkowaną wiedzę szczegółową z zakresu filozofii nauki,
  - zna podstawowe metody badawcze i strategie argumentacyjne właściwe dla filozofii nauki,
  - czyta i interpretuje teksty filozoficznonaukowe,
  - przytacza główne tezy stanowisk filozoficznych z zakresu filozofii nauki,
  - rozumie podstawowe problemy i zagadnienia z dziedziny filozofii nauki,
  - jest otwarty na dyskusję i nowe propozycje rozwiązań problemów,
  - potrafi współdziałać i pracować w grupie przyjmując w niej różne role.
- Rozumie konieczność pełnej świadomości metodologicznej w badaniach naukowych.
- Posiada pogłębioną wiedzę na temat podstawowych metod logicznego wnioskowania w trakcie procesu badawczego.
- Rozumie czym jest indukcjonizm i hipotetyzm.
- Rozumie różnice pomiędzy badaniami podstawowymi i badaniami na zamówienie.
- Posiada wiedzę na temat rozwoju metod badawczych w rozwoju historycznym nauki.

Umiejętności

- 1) Potrafi samodzielnie określić konieczne etapy prowadzenia badań naukowych.
- 2) Potrafi sformułować hipotezę badawczą.
- 3) Potrafi testować hipotezy badawcze z wykorzystaniem logicznych schematów modus tollens, modus ponens.
- 4) Potrafi samodzielnie określić istotne czynniki dla przeprowadzenia eksperymentu naukowego.
- 5) Potrafi stosować metody falsyfikacyjne w celu testowania hipotez.
- 6) Potrafi zastosować metody indukcji i dedukcji w określaniu efektów pracy badawczej. Potrafi uogólniać wyniki badań.
- 7) Potrafi samodzielnie pisać prace o charakterze naukowym.
- 8) Potrafi zdefiniować czym jest nauka. Rozumie miejsce i rolę nauki w systemie wiedzy.
- 9) Potrafi określić czym jest racjonalność w procesach badawczych nauki.

Kompetencje społeczne (postawy)

- Rozumie konieczność pracy zespołowej w badaniach naukowych.
- Potrafi zorganizować zespół badawczy z jasno wyartykułowanym celem badań.
- Potrafi dotrzeć do innych zespołów podejmujących podobną lub komplementarną problematykę badawczą.
- Potrafi zidentyfikować patologie życia naukowego.
- Potrafi odróżnić cechy poznania naukowego od quasi-naukowego.

Kontakt

tszarek@mat.ug.edu.pl